



Enheten för myndighetsgemensam kontroll  
Jakob Kilner, 010-730 94 64  
Jakob.Kilner@av.se

Arbetsmarknadsdepartementet  
a.remissvar@regeringskansliet.se  
heidi.bogren@regeringskansliet.se

## Yttrande över Arbetstlivskriminalitet, - myndighetssamverkan, -en gemensam tipsfunktion, - lärdomar från Belgien och gränsöverskridande arbete, SOU 2024:14, A2024/00424

### Våra synpunkter och ställningstaganden

Nedan redogör vi för våra överväganden inbegripet synpunkter, ändringsförslag etc. Numrering och rubriksättning motsvarar den som följer av betänkandets disposition.

#### 3.6.1 Myndighetssamverkan mot arbetstlivskriminalitet är en viktig verksamhet som fortsatt bör prioriteras

##### Delegationens bedömning

Myndighetssamverkan är avgörande i arbetet mot arbetstlivskriminalitet och bör få fortsatt hög prioritet av regeringen och respektive myndighetsledning.

##### Våra överväganden och förslag

Vi delar delegationens slutsats att "genom att flera olika verktyg kan användas när myndigheterna agerar tillsammans ökar möjligheterna att agera mot kriminella och oseriösa företag. De samverkande myndigheterna kan vara en stark motkraft mot arbetstlivskriminella aktörer när samverkan fungerar". Dock menar vi att myndighetssamverkan mot arbetstlivskriminalitet verkar ha givits olika grad av prioritet beroende på myndighet. Det vore hjälpsamt om ledningen för respektive myndighet tydligt signalerar, på alla nivåer, att uppdraget är viktigt och tilldelar resurser i enlighet med det.

Vi saknar också en övergripande eller sammanfattande bild från delegationen över alla de insatser som föreslås och de utmaningar som finns med att myndigheter ska samverka och hur den samverkan ska finansieras.



Delegationen verkar underskatta hur komplicerat det är med myndighetsöverskridande åtgärder, särskilt om dess finansiering inte är fullt ut beskriven. Den enda egentliga kostnadsbeskrivning delegationen gör är i förhållande till förslaget om tipsfunktion (se kommentar nedan).

### **3.7 Målet för samverkan behöver tydliggöras**

#### **Delegationens bedömning**

Regeringen bör i ett nytt uppdrag till myndigheterna tydliggöra målet för samverkan. Målet bör gälla för de myndighetsgemensamma kontrollerna liksom övriga åtgärder.

#### **Våra överväganden**

Vi delar delegationens bild om att tydliggöra målet för samverkan. Tydliga mål har potentialen att skapa en större enighet och samsyn mellan de deltagande myndigheterna.

### **3.8.5 Den myndighetsgemensamma organisationen kan utvecklas ytterligare**

#### **Delegationens bedömning**

Delegationens bedömning är att den organisationsskiss myndigheterna har tagit fram överlag framstår som lämplig. Det finns dock flera delar av organisationen som bör utvecklas ytterligare, framför allt när det gäller strategisk styrning och stöd. Kansliet hos den samordnande myndigheten bör stärkas. Arbetet skulle vidare kunna underlättas av att myndigheterna gemensamt beslutar om att tydliggöra roller, ramar och resurser för arbetet, inklusive en överenskommen minimibemanning för vissa delar av regeringsuppdraget.

#### **Våra överväganden**

Vi delar delegationens bild av inrättandet av ett kansli i arbetet mot arbetslivskriminalitet vid myndigheten. Det finns idag bland annat ett behov att ta fram metoder för uppföljning, att arbeta med återrapporteringen och övrig administration som skulle kunna läggas i funktionen. Oaktat ett kansli bedömer vi det dock viktigt att övriga myndigheter upplever och tar ett ansvar för arbetet som bedrivs och deltar minst lika aktivt som tidigare. Inrättandet av ett kansli innebär ett behov av ett långsiktigt tillförande av resurser genom en anslagsökning. Behovet av anslagsökningens storlek ber vi att få återkomma till om det blir aktuellt för regeringen att ge oss uppdraget.



En överenskommelse mellan myndigheterna om bemanning, inte minst avseende AKC:erna, kan vara positiv för det fortsatta arbetet då det idag är stora skillnader i vilken utsträckning myndigheterna deltar. Det bör dock göras med stor respekt för myndigheternas olika förutsättningar. Huruvida det bör vara en minimibemanning går att diskutera i och med att sätta golv tenderar att bli tak.

### **3.9.6 Arbetet med myndighetsgemensamma kontroller fungerar generellt sett väl men behöver utvecklas i vissa avseenden**

#### **Delegationens bedömning**

Antalet myndighetsgemensamma kontroller har ökat och planeringen och utförandet av dessa har generellt sett förbättrats. Arbetet skulle underlättas väsentligt av förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheterna. Uppföljningen av kontrollerna bör utvecklas.

#### **Våra överväganden**

Inom ramen för MUR-samarbetet<sup>1</sup> har vi deltagit aktivt för att skapa förutsättningar för när den nya lagen om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet träder i kraft den 1 juli 2024. Vår uppfattning är att många av de utmaningar som idag råder kring informationsdelning kommer att bli enklare med den nya lagstiftningen.

### **3.10.1 AKC har stor potential men det finns flera utmaningar**

#### **Delegationens bedömning**

Delegationen bedömer att de regionala centren mot arbetslivskriminalitet har potential att göra stor skillnad i arbetet mot arbetslivskriminalitet. Verksamheten skulle kunna underlättas av en gemensam plattform där myndigheterna kan dela information med varandra, även om delegationen bedömer att värdet av en sådan är begränsat om inte myndigheternas möjligheter att utbyta information med varandra utökas.

---

<sup>1</sup> MUR står för motståndskraft mot utbetalande och rättsvårdande myndigheter mot missbruk och brott i välfärdssystemen. MUR är ett initiativ från Försäkringskassan och är ett nätverk bestående av 25 myndigheter med syfte att arbeta förebyggande genom att samverka för att förhindra felaktiga utbetalningar och bidragsbrott.



### Våra överväganden och förslag

Vi menar att frågan om en myndighetsgemensam digital plattform i form av någon typ av ärendehanteringssystem är helt avgörande för att få full utväxling på myndighetssamverkan. Det finns idag en stor efterfrågan på ett gemensamt system inom ramen för arbetet mot arbetslivskriminalitet.

Ett gemensamt system skulle inte bara göra ärendehantering mer strukturerad och frigöra tid, utan skulle också möjliggöra för statistik för återrapportering och data för att göra analyser - viktiga aspekter som delegationen vid flera tillfällen i betänkandet pekar på som bristfälliga.

Att bygga ett myndighetsgemensamt system är dock mycket komplicerat, med höga krav på såväl stort tekniskt kunnande som god verksamhetskänedom och en hög grad av juridisk kunnighet. Det myndighetsgemensamma arbetet som är styrkan i kontrollverksamheten är samtidigt akilleshälen i det administrativa arbetet. Att bygga ett sådant system, alternativt anpassa ett befintligt, kommer enligt vår bedömning att kräva omfattande resurser. Enligt vår mening behöver regeringen utse en ansvarig myndighet med rätt tekniskt kunnande, verksamhetskunnande, juridiskt kunnande och kapacitet att ta fram en lämplig IT-lösning. Vi saknar enligt vår bedömning förutsättningar för att ro ett sådant projekt i hamn.

Vår bedömning är vidare att framtagandet av ett sådant system dessutom är långsiktigt försvarbart då det rimligtvis även skulle kunna gå att använda inom andra myndighetsöverskridande samarbeten som t.ex. OB-satsningen. Att inte satsa på den här frågan innebär att myndigheterna kommer att behöva fortsätta att arbeta på ineffektiva och omoderna sätt där bland annat rättssäkerheten äventyras och möjligheten till relevant uppföljning kraftigt försvåras.

### 3.11 Metodutveckling och integrering av metoder i den ordinarie verksamheten

#### Delegationens bedömning

Ett arbete med att ta fram ett metodstöd har påbörjats. Utvecklade metoder och arbetssätt tillvaratas i varierande utsträckning i respektive myndighets ordinarie verksamhet. Det finns en stor efterfrågan på utvecklade metoder och analyser till grund för myndigheternas arbete. Delegationen bedömer att det finns anledning till ytterligare insatser på detta område.

### Våra överväganden och förslag

Vi instämmer i delegationens principiella slutsats att analysarbetet, metodstöd och tillvaratagande av goda exempel kan och bör utvecklas. Detta är den



centrala delen i vår myndighetsgemensamma strävan till ständiga förbättringar, men också en utmaning utifrån de nio myndigheternas syn på sitt respektive uppdrag, hur man är vana att arbeta etc. Delegationen är dock fåordig om hur detta ska gå till och bedöms sätta en stor tilltro till att ett eventuellt framtida kansli ska kunna hantera dessa frågeställningar.

Som framgår ovan är vi positiva till att det inrättas en kanslifunktion givet rätt resurstilldelning. Man bör dock ha rimliga förväntningar på vad ett kansli kan åstadkomma. Vad delegationen föreslår kräver en stor organisation och ett betydligt utökat anslag. Arbetsmiljöverket kan inte heller ensamt göra bedömningar avseende vilka analyser och vilken metodutveckling som behövs, det görs myndighetsgemensamt. Frågan behöver adresseras i särskild ordning, tillföras resurser samt ske myndighetsövergripande.

### **3.12.2 Informationen till utsatta arbetstagare behöver stärkas**

#### **Delegationens bedömning**

Delegationen bedömer att myndigheterna har genomfört uppdraget i den del som handlar om informationsinsatser med fokus på att stärka kunskapen hos allmänheten och andra relevanta aktörer. Arbetet med informationsinsatser i syfte att stärka utsatta arbetstagares kunskap om sina rättigheter och de möjligheter till stöd som finns har inte fullföljts. Delegationen bedömer att det finns ett fortsatt stort behov av att nå ut med information om rättigheter och skyldigheter samt information om stödmöjligheter till de arbetstagare som riskerar att utsättas för arbetslivskriminalitet. Detta arbete bör intensifieras och bör även fortsatt samordnas av Arbetsmiljöverket.

#### **Våra överväganden**

Vi ser inte en myndighetsgemensam webbplattform som lösning på de utsatta arbetstagarnas problem i dag. Vi förordar som ett första steg att utveckla en organisation alternativt funktion eller uttalat delat ansvar för några aktörer med uppgift att ge råd och stöd för att stärka målgruppen.

Utsatta arbetstagare är en heterogen målgrupp svår att nå exempelvis med hänsyn till språk, läskunnighet och misstro mot myndigheter. Med riktade insatser utifrån t.ex. kulturell bakgrund och kunskapsnivå går det att nå fram med information under förutsättning att vi har ett tydligt budskap med kunskap som är relevant i deras situation. Det finns en målgruppsanalys genomförd 2022 som ger bra underlag och bör specificeras mer vid planerade informationsinsatser.



Det finns fördelar med att ha information om rättigheter och skyldigheter för arbetskraft från andra länder samlade på en webbplats. Den kan även delvis vara riktad för individer som riskerar att utsättas för arbetslivskriminalitet. För den information där en webbplats framstår som en lämplig kanal rekommenderar vi att använda redan befintliga webbplatser alternativt webbportaler. Det är effektivare eftersom utveckling och förvaltning av en webbportal är tidskrävande och kostsam. Dessutom behöver den marknadsföras kraftigt för att utsatta arbetstagare ska ha en möjlighet att hitta dit.

### **3.13.5 Myndigheterna bör fortsätta utveckla arbetssätten för att motverka arbetskraftsexploatering**

#### **Delegationens bedömning**

Myndigheterna har inte kommit tillräckligt långt i utvecklingen av arbetssätten för att motverka och förebygga sådan arbetslivskriminalitet som innebär att arbetstagare utnyttjas i människohandel eller människoexploatering. Det finns samtidigt stor potential för att myndighetssamverkan skulle kunna bidra till att arbetssätten utvecklas.

#### **Våra överväganden**

Vi delar delegationens bild av att arbetet mot människohandel eller människoexploatering kan utvecklas inom ramen för myndighetssamverkan.

### **3.13.6 Polismyndigheten och Åklagarmyndighetens arbete mot arbetskraftsexploatering bör utvecklas**

#### **Delegationens bedömning**

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten bör stärka sitt arbete med ärenden som handlar om människohandel för tvångsarbete och människoexploatering. Det inkluderar att myndigheterna fördjupar sin samverkan om metoder för att förundersökningar om människohandel och människoexploatering ska bli framgångsrika.

#### **Våra överväganden**

Vi har inga synpunkter.



### **3.13.7 Fler myndigheter bör i sina instruktioner få i uppgift att bidra till arbetet mot människoexploatering och människohandel**

#### **Delegationens bedömning och förslag**

Det är önskvärt att Arbetsmiljöverket och Skatteverket i större utsträckning bidrar till arbetet mot människohandel och människoexploatering.

Det ska framgå av Arbetsmiljöverkets och Skatteverkets instruktioner att myndigheterna ska bidra till arbetet mot människohandel och liknande brott.

#### **Våra överväganden och förslag**

Vi är i grunden positiva till att i ökad utsträckning bidra till arbetet mot människohandel och människoexploatering. Arbetsmiljöverkets grundläggande uppdrag att värna alla människors rätt till en god arbetsmiljö stämmer väl överens med ett utökat uppdrag att skydda de allra mest utsatta på svensk arbetsmarknad.

En sådan ändring av instruktionen kan dock inte ske i ett vakuum. Det ena förutsätter det andra. Bland annat bör Jämställdhetsmyndighetens roll som expertmyndighet även innefatta utbildning för och kontinuerlig kunskapspåfyllnad till Skatteverket och Arbetsmiljöverket. Utöver det behöver myndigheten fungera som stöd för oss myndigheter i frågor om människohandel och människoexploatering, samt utgöra stödmyndighet (inkl. efterhjälpande åtgärder) för de utsatta individerna.

Som delegationen själv ger uttryck för krävs dessutom att arbetsmiljöinspektörerna har de verktyg som krävs för att kunna bedriva den här typen av kontroller inbegripet bland annat informationsmaterial och möjlighet att hänvisa utsatta arbetstagare någonstans. Det krävs också resurser genom en allmän ökning av anslaget för att dels utbilda arbetsmiljöinspektörerna, dels för att i övrigt ta oss an uppdraget på ett seriöst sätt.

Det bör vidare poängteras att en instruktionsändring skulle påverka hela Arbetsmiljöverkets inspektionsverksamhet - inte bara den som sker inom ramen för arbetet mot arbetslivskriminalitet. Utöver det att ett nytt uppdrag kommer att ta tid från myndighetens befintliga uppdrag. Vill regeringen att det årliga antalet inspektioner ska bibehållas eller öka behöver ytterligare resurser för rekryteringar av fler arbetsmiljöinspektörer prioriteras. Skulle regeringen endast fatta beslut om en instruktionsändring, utan de ytterligare nödvändiga besluten, är risken att den avsedda effekten uteblir.



### **3.13.8 Det finns behov av ytterligare insatser mot arbetskraftsexploatering**

#### **Delegationens bedömning**

Ytterligare insatser bör vidtas i arbetet mot arbetskraftsexploatering. Bland dessa kan nämnas att se över det straffrättsliga skyddet mot arbetskraftsexploatering och att se över stödstrukturen för att ta hand om utsatta arbetstagare, inklusive möjligheten till kompensation och incitamentet för att medverka i en brottsutredning.

#### **Våra överväganden**

Vi har inga synpunkter.

### **3.14.5 Samrådet mellan myndigheter och arbetsmarknadens parter bör utvidgas till fler branscher**

#### **Delegationens bedömning**

Samrådet är viktigt för informationsutbytet mellan arbetsmarknadens parter och myndigheterna. Den typen av samråd som i dag sker inom byggbranschen och till viss del i städbranschen bör utvidgas till fler branscher. Detta kan, beroende på förutsättningarna i branschen, ske på central eller regional nivå.

#### **Våra överväganden**

Vi har inga principiella invändningar mot delegationens slutsatser, men gör bedömningen att beskrivningen av att det bara är att utöka samråden till fler branscher är något förenklad. Samråd med parterna är positivt och kan ge goda effekter. Vi bedömer dock att delegationen tenderar att överskatta parternas - inte minst arbetsgivarorganisationernas - möjligheter att besätta partsamråden, främst på regional nivå. Även för myndigheterna är partssamråden en resursfråga. Tillförs inga ytterligare resurser är det ofrånkomligen så att en utökning av de regionala samråden kommer att konkurrera med myndigheternas operativa verksamhet.

### **3.14.6 Samrådet bör utvecklas i fråga om informationsinsatser**

#### **Delegationens bedömning**

Samrådet mellan myndigheter och arbetsmarknadens parter bör utvecklas i fråga om informationsinsatser.





### Våra överväganden och förslag

Vi delar delegationens bedömning om att parterna kan involveras mer avseende information vid framtagandet, men också som mottagare och förmedlare. För det fall en befintlig webbportal byggs ut skulle parterna dessutom kunna bidra med material i detta avseende.

#### 3.14.7 Myndigheterna och arbetsmarknadens parter bör i större utsträckning samråda om sina ansvarsområden

##### Delegationens bedömning

Det finns behov av ett utvecklat samråd mellan myndigheter och arbetsmarknadens parter i fråga om ansvarsfördelning när det gäller kontroller av arbetsförhållanden.

### Våra överväganden och förslag

Vi kan till viss del dela delegationens bild av ett utvecklat samråd, men inte fullt ut. För det fall det finns misstankar om brott är vår bild att de brottsbekämpande myndigheterna inom regeringsuppdraget tar in de uppgifter som behövs för att kunna driva ärendena. Vi tolkar även förordning (2007:913) med instruktion för Arbetsmiljöverket samt den svenska arbetsmarknadsmodellen att vi inte ska rikta vår uppmärksamhet mot sådant som ligger på arbetsmarknadens parter att reglera och själva ha tillsyn över.

#### 3.14.8 Det bör underlättas för Arbetsmiljöverket att lämna uppgifter till arbetsmarknadens parter

##### Delegationens bedömning och förslag

Myndigheterna bör, i den utsträckning de har möjlighet, informera arbetsmarknadens parter om förhållanden som kan ha betydelse för parternas verksamhet.

En ny bestämmelse ska införas i Arbetsmiljöverkets instruktion där det tydliggörs att Arbetsmiljöverket, i den utsträckning sekretess inte hindrar det, får informera arbetsmarknadens parter om förhållanden som kan ha betydelse för parternas verksamhet.

### Våra överväganden och förslag

Vi har förståelse för delegationens bedömning och förslag. Det är lovvärt att myndigheterna bör underlätta för parterna att kontrollera oseriösa och kriminella arbetsgivare. Vi gör dock bedömningen att delegationen bortser från



att administrativa konstruktioner knappast kommer att lösa de utmaningar som den svenska arbetsmarknadsmodellen, på platser eller i organisationer där det förekommer arbetslivskriminalitet, innebär. Den byråkrati som det kan komma att innebära om myndigheterna ska inrätta system för att informera parterna om alla eventuella överträdelser av avtal är svår att överblicka. Myndigheterna måste ha möjlighet till sin egen integritet och kunna dra en tydlig skiljelinje mellan samråd med parterna och det myndighetsuppdrag som getts av regering och riksdag.

Enligt samma princip ställer vi oss negativa till en ändring i instruktionen för Arbetsmiljöverket. Även om paragrafen är formulerad som en möjlighet är det ofrånkomligen så att den kommer att skapa förväntningar. Avgränsningarna för när vi kan eller bör lämna information kommer att bli svåra. Innebär bestämmelsen exempelvis att vi aktivt ska bedriva kontroll av vad som kollektivt är avtalat? Den här typen av gränsdragningssvårigheter så nära kopplat det myndighetsutövande uppdraget är enligt vår bedömning problematisk och kräver ett mer genomarbetat förslag än det som delegationen ger nu.

#### **3.14.9 Statsbidrag till arbetsmarknadens parter för att främja samverkan med myndigheter**

##### **Delegationens bedömning och förslag**

Det är positivt att det finns ett statsbidrag till arbetsmarknadens parter eftersom dessa fyller en viktig funktion i arbetet mot arbetslivskriminalitet. Statsbidraget nyttjas dock inte i den utsträckning som är möjligt. Arbetsmiljöverket bör därför även fortsättningsvis ha i uppdrag att verka för ett ökat nyttjande av de medel som avsatts för statsbidraget. Regeringen bör dessutom överväga att göra det möjligt att lämna statsbidrag för längre än ett år i taget samt bredda ändamålet för vilket statsbidraget får användas.

##### **Våra överväganden och förslag**

Arbetsmiljöverket står bakom delegationens förslag om att göra statsbidraget flerårigt och att bredda ändamålet.

#### **3.15.2 Samverkan med kommuner**

##### **Delegationens bedömning och förslag**

Delegationen bedömer att samverkan mellan kommuner och myndigheter i syfte att motverka arbetslivskriminalitet bör ske i större utsträckning.



Myndigheterna bör, utifrån de regionala förutsättningarna och behoven, initiera kontakter med relevanta kommuner i syfte att samverka i arbetet mot arbetslivskriminalitet.

### Våra överväganden och förslag

Arbetsmiljöverket delar delegationens bedömning. Kommunerna besitter ofta effektiva administrativa sanktionsmöjligheter som kan vara avgörande för att lyckas störa ut en oseriös eller rent av kriminell aktör. Vi gör dock bedömningen att samverkan redan har förbättrats avsevärt och utvecklas alltjämt. Det kan i det sammanhanget vara värt att notera att AKC: erna, vilka utgör nav för den operativa verksamheten, relativt nyligen har etablerats.

Däremot kan samverkan med andra statliga myndigheter utvecklas. Här förordar vi, precis som delegationen, modellen med nätverksmyndigheter. Dock torde det finnas en borte gräns för när samordningen av regeringsuppdraget tenderar att bli alltför omfattande. I övrigt kan förstås kontakter med andra statliga myndigheter tas ändå. Till exempel blir kontakterna med Transportstyrelsen alltmer frekventa både regionalt och i internationella sammanhang. Kontakter har även tagits med de myndigheter som arbetar med regeringsuppdraget att utveckla arbetet mot avfallsbrottslighet. En mer formaliserad samverkan är dock enligt vår mening att föredra.

### 3.16.3 Slutsatser gällande samordning med samverkan mot organiserad brottslighet

#### Delegationens bedömning

Samverkan mot organiserad brottslighet och samverkan mot arbetslivskriminalitet bör fortsatt vara två separata uppdrag. Mot bakgrund av de beröringspunkter som finns och möjliga synergieffekter bör det dock ske en mer strukturerad, och vid behov fördjupad, samordning mellan RUC och AKC. Styrkor i samverkan mot organiserad brottslighet är bland annat de möjligheter till informationsutbyte som finns mellan myndigheterna samt den kanslifunktion som finns till stöd för arbetet.

#### Våra överväganden

Vi delar delegationens bedömning att samverkan mot organiserad brottslighet och samverkan mot arbetslivskriminalitet även fortsatt bör vara två separata uppdrag. Detta inte minst för att behålla kopplingen till fusk, regelöverträdelser och brottsliga förfaranden som varken är grova eller organiserade. Skulle de båda uppdraget slås ihop är risken enligt vår bedömning överhängande att fokus kommer att hamna på grövre kriminalitet. Samtidigt är samarbetet mellan



uppdragen viktigt eftersom gränsdragningen för vad som kan anses utgöra arbetslivskriminalitet respektive organiserad brottslighet blir allt svårare att göra.

### **3.17.2 De samverkande myndigheterna har genomfört merparten av uppdragen**

#### **Delegationens bedömning**

De samverkande myndigheterna har genomfört merparten av de uppdrag som har ingått i de olika regeringsuppdragen om arbetslivskriminalitet. Vissa uppdrag kan dock inte anses färdiga.

#### **Våra överväganden**

Vi delar delegationens samlade bedömning.

### **3.18.5 Arbetet mot arbetslivskriminalitet bör anges i myndigheternas instruktioner**

#### **Delegationens bedömning och förslag**

Det finns behov av en tydligare och mer långsiktig styrning av arbetet mot arbetslivskriminalitet.

Det ska skrivas in i respektive myndighets instruktion att Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten ska delta i det myndighetsgemensamma arbetet mot arbetslivskriminalitet.

#### **Våra överväganden**

Vi delar delegationens bedömning och förslag. En instruktionsändring skulle enligt vår bedömning ge ytterligare tyngd åt uppdraget inom respektive myndighet.

### **3.18.6 Nytt regeringsuppdrag**

#### **Delegationens bedömning**

Regeringen bör besluta om ett nytt uppdrag för samverkan. Uppdraget bör slå fast att målet för samverkan är att motverka arbetslivskriminalitet i samhället. Uppdraget bör också klargöra att kontroller och sanktioner är viktiga åtgärder, men inte de enda, för att uppnå detta mål. Samtidigt bör regeringen ställa högre krav på återrapporteringen av resultaten av samverkan.



### **Arbetsmiljöverkets överväganden**

Vi delar delegationens bedömning så till vida att det är viktigt för uppdragets fortsatta framdrift att eventuella instruktionsförändringar kompletteras med ett tydligt regeringsuppdrag som pekar ut inriktningen och klargör förväntningar. Som exempel tror vi att det är viktigt att regeringen tydliggör hur återrapportering av resultat ska gå till och vilka krav som ställs på oss som samordnande myndighet, vilket lyfts fram av delegationen. I övrigt överlåter vi till regeringen att göra sin egen bedömning av uppdragets innehåll. Dock med medskicket att uppdraget behöver ges rätt förutsättningar i fråga om resurser och systemstöd, vilket redogjorts för ovan.

Se även nedan under avsnitt "5.4" avseende delegationens förslag att uppdraget ska inbegripa en uppgift om att "fördjupa det gränsöverskridande samarbetet".

#### **3.18.7 Regeringens samordning av samverkan bör utvecklas**

##### **Delegationens bedömning**

Regeringens styrning av samverkan mot arbetslivskriminalitet bör bli mer samordnad, i syfte att uppnå större tydlighet och effektivitet. En särskild samordningsfunktion bör inrättas i Regeringskansliet.

##### **Våra överväganden**

Vi har inga synpunkter, utan lämnar fullt ut till regeringen att göra sin egen bedömning.

#### **3.18.8 Arbetsmiljöverket bör fortsatt samordna uppdraget**

##### **Delegationens bedömning**

Arbetsmiljöverket bör fortsatt vara samordnande myndighet.

##### **Våra överväganden**

Vi är positiva till att fortsatt axla rollen som samordnande myndighet för det myndighetsgemensamma uppdraget mot arbetslivskriminalitet.

#### **3.18.9 Myndigheter i samverkan**

##### **Delegationens bedömning**

De myndigheter som i dag ingår i samverkan bör fortsatt göra det. Fler myndigheter har möjlighet att på olika sätt bidra i arbetet mot arbetslivskriminalitet. De samverkande myndigheterna bör själva fatta beslut om



samarbete med myndigheter som inte ingår i den av regeringen beslutade samverkan.

### Våra överväganden

Vår erfarenhet är att en sådan lösning fungerar. För det fall det blir aktuellt att knyta flera statliga myndigheter mot regeringsuppdraget menar vi dock, som vi skriver ovan, att en mer formaliserad samverkan är att föredra.

## 4 En myndighetsgemensam tipsfunktion

### 4.6.3 Det finns skäl att inrätta en myndighetsgemensam tipsfunktion

#### Delegationens bedömning

Det finns flera fördelar som talar för att införa en myndighetsgemensam tipsfunktion om arbetslivskriminalitet. De risker som talar mot en sådan går att minimera genom tipsfunktionens närmare utformning och reglering. Det är därför ändamålsenligt att inrätta en myndighetsgemensam tipsfunktion.

#### Våra överväganden

Vi delar delegationens bedömning att en myndighetsgemensam tipsfunktion bör inrättas. De risker som lyfts fram av delegationen med en gemensam tipsfunktion, t.ex. att tips inte når rätt mottagare, är inte tillräckliga anledningar till att inte inrätta funktionen. Det innebär att arbetet måste genomföras grundligt så att problemen inte uppstår. I det sammanhanget framstår Skatteverket som en myndighet med goda förutsättningar att genomföra förslaget. Skatteverket har lång erfarenhet av digital utveckling och hög juridisk kompetens. Vi delar dock inte delegationens optimistiska syn på de kostnader som är förenade med en tipsfunktion, varken de inledande 3 miljoner kronorna för utveckling eller 500.000 kronor/år i löpande kostnader för drift. Vår bedömning är att delegationen underskattar svårigheten i att ta fram en myndighetsgemensam funktion och att jämförelsen med t.ex. Polismyndighetens tipsfunktion därmed blir orättvis.

Övriga detaljer kring utformningen av tipsfunktionen som delegationen beskriver har vi inga synpunkter på, de framstår som välavvägda.



#### 5.4 Det gränsöverskridande arbetet mot arbetslivskriminalitet bör fördjupas

##### Delegationens bedömning

Det finns anledning att fördjupa det gränsöverskridande arbetet mot arbetslivskriminalitet.

##### Våra överväganden

Vi delar i grunden delegationens bedömning. Det gränsöverskridande arbetet bedömer vi är viktigt, särskilt för vissa av myndigheterna inom ramen för regeringsuppdraget. Ett exempel är utifrån den bild som Polismyndigheten ger enligt delegationen; alltså när det finns nätverk som ägnar sig åt arbetslivskriminalitet på ett systematiskt vis avseende exempelvis människohandel och människoexploatering. Några andra exempel skulle kunna vara Skatteverket avseende skatteundandrag, Försäkringskassan när det gäller A1-intyg och Migrationsverket när det gäller arbetstillstånd etc.

Det går emellertid inte att dra alla myndigheter över en kam. Vi har exempelvis inte sett något i vår tillsyn av arbetsmiljölagen, arbetstidslagen och utstationeringslagen etc. som utifrån myndighetens tillsynsuppdrag tyder på att internationella nätverk eller för den skull utländska företagare medvetet och systematiskt har byggt upp gränsöverskridande system för ett kringgående av lagstiftningen. Tilläggas kan också att vi bedömer oss vara mycket aktiva i de delar av Europeiska arbetsmyndighetens uppdrag som närmast berör oss och som är förenliga med vår tolkning av svensk rätt.

Vår bedömning är dessutom att det inte finns något som hindrar någon av oss myndigheter som anser sig ha behov av ett gränsöverskridande arbete att ta och ha de kontakterna så länge den svenska lagstiftningen tillåter det. Här finns en del begränsningar, inte minst i den svenska ELA-förordningen<sup>2</sup> vilken noga stadgar vilka uppgifter som får utbytas och vilka myndigheter som får ägna sig åt gränsöverskridande samarbeten och också om samarbetenas innehåll.

Utöver det gör vi bedömningen att det finns juridiska hinder för att oanmält (det är alltid fråga om oanmälda myndighetssammansatta kontroller inom ramen för myndighetssamverkan) ta med sig observatörer från andra länder, arbetsmarknadens parter etc. in på svenska arbetsställen. Arbetsmiljöverkets tillträdesrätt finns i 7 kap. 5 § arbetsmiljölagen (1977:1160), 21 § arbetstidslagen (1982:673) och 36 § lag (1999:678) om utstationering av arbetstagare. Av dessa paragrafer framgår inte att vi har rätt att ta med oss observatörer. Även om varje myndighet har att göra sin tolkning av gällande rätt gör vi bedömningen att exempelvis Polismyndighetens och Skatteverkets tillträdesrätt också är

---

<sup>2</sup> Förordning (2021:565) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten.



begränsad till att omfatta enbart den i lagstiftningen omnämnda myndigheten. Polismyndighetens tillträdesrätt finns för övrigt i 14 - 16 §§ utlänningslagen (2005:716), Skatteverkets i 9 § lag (2006:575) om särskild skattekontroll i vissa branscher, samt 17 § lag (2007:592) om kassaregister m.m.

### **De som deltagit**

Yttrandet har avgetts av generaldirektören Lars Lööv. I den slutliga handläggningen har även avdelningschefen Arne Alfredsson, enhetschefen Robert Scarlini och den tillförordnade nationella samordnaren Frida Stenkvist deltagit. Föredragande har varit den nationella samordnaren Jakob Kilner.

Lars Lööv

Jakob Kilner